

Nr 94.

Av herr **Bergh**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Statens medicinska forskningsråd: Främjande av medicinsk forskning.

Statens medicinska forskningsråd har för främjande av medicinsk forskning för budgetåret 1954/55 begärt en ökning av anslagsmedel jämfört med budgetåret 1953/54 med sammanlagt 975 000 kronor.

Denna summa skulle fördelas enligt följande:

1. Ökning av anslagsmedlen till medicinsk forskning utom den försvarsmedicinska forskningen (nu 1 365 000)	+ 250 000
2. Särskilda anslagsmedel till psykiatrisk forskning (nu 0)	+ 500 000
3. Ökning av anslagsmedlen till försvarsmedicinsk forskning (nu 135 000)	+ 225 000

Departementschefen har ansett forskningsrådets framställning om anslagshöjning i och för sig mycket beaktansvärd, men har ändå ansett sig böra avstå från att föreslå höjning.

De anslag som hittills utgått till forskningsrådets verksamhet är så knappa att denna icke kan utvidgas, utan medlen tas till största delen i anspråk av redan verksamma forskargrupper. Detta medför att för samhället och medborgarna synnerligen viktiga forskningsuppgifter måste uppskjutas på obestämd tid.

Jag vill i detta sammanhang erinra om de likalydande motionerna I: 116 och II: 162 till 1953 års riksdag. I dessa anfördes bl. a.:

»Främst anmäler sig i detta sammanhang möjligheten till indirekta besparingar genom fortsatta förbättringar av profylax och vård. Förbättrad profylax betyder minskad sjuklighet och därmed minskade utgifter för både individen och det allmänna. Förbättrad vård betyder förkortad vårdtid och därmed likaledes minskade utgifter. Redan nu har vårdtiden inom åtskilliga områden väsentligt kunnat nedbringas som ett resultat av forskningens landvinningar. En tillräckligt snabb och effektiv utveckling av profylax och vård är i själva verket det enda sättet att avvända faran för en ständig relativ stegring av de offentliga sjukvårdsutgifterna. Reformen på detta arbetsfält har därför — på längre sikt sett — stor betydelse ur statsfinansiell synpunkt såsom medel till kostnadsbegränsningar eller rent av besparingar; de har därtill på en mångfald olika sätt gynnsamma verkningar i allmänt ekonomiskt hänseende genom de resurser i fråga om arbetsförmåga, som kan återvinnas till arbetslivet.

Dessa grundläggande synpunkter måste tillbörligt beaktas i vår kommande sjukvårdspolitik. Alldeles särskilt gäller detta det allmännas insatser beträffande de invalidiserande och kronicerande folksjukdomarna, vilka ur både allmänt och ekonomisk och statsfinansiell synpunkt har en avgörande betydelse för reformpolitiken på detta område.

En grundförutsättning för att frågan om en förbättrad profylax och vård beträffande folksjukdomarna skall kunna angripas på rätt sätt är *en inten-*

sifierad och vidgad medicinsk forskning och en därpå grundad förbättrad undervisning. Avgörande framsteg beträffande profylax och vård kan endast framkomma genom att grundforskningen och den medicinsk-kliniska forskningen skapar nya metoder, vilka genom en kontinuerligt moderniserad undervisning föres ut i den praktiska sjukvården. Frågan hur det allmänna skall stödja och organisera forskning och undervisning beträffande folksjukdomarnas profylax och vård utgör därför själva nyckelproblemet i denna reformpolitik.»

Statsutskottet anförde i sitt av riksdagen antagna utlåtande nr 190:

»Mot bakgrunden av vad utskottet från sakkunnigt håll sålunda inhämtat finner sig utskottet böra förorda, att statens medicinska forskningsråd beredes möjlighet att fullgöra sin uppgift att översiktligt utreda behoven för den medicinska forskningen i landet och planlägga dess bedrivande. Utskottet förutsätter därför att Kungl. Maj:t vid avvägningen mellan olika anslagskrav beaktar vikten av ökad medelsanvisning för medicinska forskningsändamål. Utskottet förutsätter vidare, att medicinalstyrelsen och de kommunala huvudmännen ägnar organisations- och vårdfrågorna all den uppmärksamhet, som omständigheterna medger.»

Statsutskottet hemställde att riksdagen i anledning av bl. a. ovan nämnda motioner i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle giva till känna vad utskottet anført. Departementschefen har trots riksdagens positiva ställningstagande icke ansett sig kunna tillstyrka en höjning, utan anslaget har upptagits med oförändrat belopp.

Som särskilt angeläget framstår beviljandet av ett särskilt anslag till psykiatrisk forskning. De psykiskt sjukas antal tenderar att öka. Vid sidan av de reumatiska sjukdomarna framstår de psykiska nu som de vanligaste och allvarligaste kronicerande och invalidiserande sjukdomarna — samtidigt som stora brister förefinns vad beträffar både vård och profylax. Forskningsrådet har företagit en inventering av nu pågående forskningsarbete och planerade forskningsprogram inom psykiatrien och därvid kommit fram till ett anslagsbehov på 520 000 kronor för nästkommande år. Enligt min mening är det av största vikt för den framtida utvecklingen av vår sinnessjukvård att dessa forskningsprogram kan fullföljas så snart som möjligt.

Av statsfinansiella skäl vill jag icke förorda hela det av forskningsrådet begärda anslaget. Jag föreslår därför att till psykisk forskning anslås 250 000 kronor. Enligt min mening är den psykiska forskningen en så angelägen samhällsuppgift att utrymme för detta ändamål bör skapas.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställles,

att riksdagen måtte besluta att till statens medicinska forskningsråd utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit anvisa anslag av 250 000 kronor för psykiatrisk forskning.

Stockholm den 26 januari 1954.

Ragn. Bergh.